

Aan
De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a de algemene rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

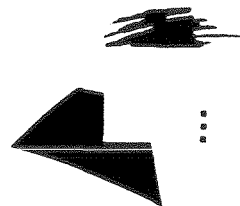
Onderwerp
ontwerp-selectielijst archiefbescheiden
beleidsterrein basisonderwijs, 1945-1998
(ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen)

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

Zeer geachte Staatssecretaris,

Datum
17 december 1999
Uw kenmerk
R&B/OSTA/99/1028
Uw brief van
17-9-1999
Ons kenmerk
arc-99.1298/2

1. Bij uw hiernaast vermelde brief deelde u de Raad voor Cultuur mede, dat de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen u heeft verzocht uw medewerking te verlenen aan de vaststelling van de selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein Basisonderwijs over de periode 1945-1998 (ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen).
U verzocht daarbij de Raad binnen drie maanden advies uit te brengen.
2. **Samenvatting**
De Raad heeft deze ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen – deze worden in respectievelijk de paragrafen 3 en 4 uitgewerkt- zijn:
  - a. **Procedureel**
    1. Het voorstel heeft alle procedurele voorbereidende stappen doorlopen; alle relevante stukken waren bij de adviesaanvraag gevoegd;
    2. Het verslag van het driehoeksoverleg voldoet aan de eisen die daaraan gesteld moeten worden;
    3. Een externe deskundige is bij de ambtelijke voorbereiding van de ontwerp-lijst betrokken geweest;
  - b. **Inhoudelijk**
    4. De Raad heeft de ontwerp-lijst beoordeeld voor zover ten aanzien van de daarin vermelde neerslag van handelingen het driehoeksoverleg heeft plaatsgehad;
    5. De selectiedoelstelling is toegepast op een wijze, die daarvan mag worden verwacht; met betrekking tot de selectiecriteria moet de Raad constateren dat criteria zijn gehanteerd die nog niet formeel zijn vastgesteld;
    6. De Raad gaat ervan uit, dat bij de ambtelijke voorbereiding van het ontwerp in voldoende mate rekening is gehouden met de belangen van de administratie en die van de recht- en bewijszoekenden;

7. Voor wat betreft het belang van historisch onderzoek conformeert de Raad zich aan de inbreng van betrokken externe deskundige.

De Raad adviseert om rekening houdend met zijn aanbevelingen over te gaan tot de vaststelling van de onderhavige ontwerp-selectielijst archiefbescheiden.

3. Toetsing van procedurele aspecten
Voor wat betreft de procedurele aspecten zij in eerste plaats gememoreerd, dat de ontwerp-lijst als basiselectiedocument tot stand is gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)overheid, de zgn. PIVOT-methode. Aan dat ontwerp is een institutioneel onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport 'Klaar... af. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein Basisonderwijs, 1945-1998'. (PIVOT- rapport nr. 64 's-Gravenhage 1999).

Pagina

2

Ons kenmerk

arc-99.1298/2

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het, in artikel 3 van het Archiefbesluit voorgeschreven, overleg ter voorbereiding van de onderhavige ontwerp-selectielijst, het zgn. driehoeksoverleg.

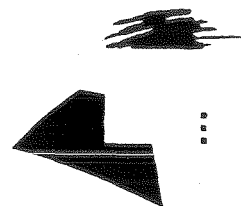
Hieruit is de Raad gebleken, dat aan dat overleg is deelgenomen door de daartoe, in artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 genoemde personen en dat al ten tijde van het driehoeksoverleg een externe deskundige bij de voorbereiding van de ontwerp-lijst betrokken is geweest.

Het driehoeksverslag biedt voldoende inzicht in de tijdens dat overleg gebleken inhoudelijke knelpunten, het beraad daarover alsmede een motivering van de uiteindelijke voorstellen in dat verband.

De openbare ter inzage legging heeft blijkens uw adviesaanvraag niet geresulteerd in een reactie.

De bij het driehoeksoverleg betrokken materiedeskundige heeft, blijkens een bij de adviesaanvraag gevoegd schrijven van het KNHG van 30 augustus 1999, geen aanvullend commentaar op de ter inzage gelegde versie.

4. Toetsing van inhoudelijke aspecten
Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (par.4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (par.4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (par. 4.3).

4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen op het beleidsterrein "Basisonderwijs" en de administratieve neerslag hiervan bij de minister van Onderwijs in de periode 1945-1998. Het verslag van het driehoeksverslag maakt melding van het feit dat alleen overleg heeft plaatsgevonden met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

De Raad heeft dan ook alleen handelingen van de actor minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen gezien. De handelingen van de andere bij het onderhavige beleidsterrein betrokken actoren zijn buiten beschouwing gelaten in afwachting van ander uitgewerkte voorstellen hieromtrent.

Pagina

3

Ons kenmerk

arc-99.1298/2

4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en -criteria

Uit het driehoeksverslag blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie, waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur.

Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde selectiecriteria moet hij echter constateren, dat als zodanig de nog niet formeel vastgestelde criteria uit 1997 zijn gebruikt. Op een dergelijk gebruik van deze criteria heeft de Raad reeds gewezen in eerdere adviezen. In reactie hierop kondigt U aan, in uw brief van 3 november 1999, in een apart schrijven de Raad te informeren over het hanteren van de nieuwe algemene selectiecriteria. Deze aangekondigde brief ziet de Raad met bijzondere belangstelling tegemoet.

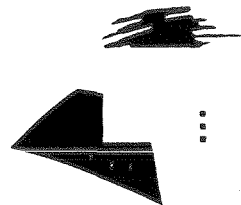
4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit bedoelde belangen.

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria gaat de Raad er van uit, dat het administratieve belang, omvattende de aspecten 'verantwoording en bedrijfsvoering', in het driehoeksoverleg, waaraan ook door representanten van de zorgdrager is deelgenomen, genoegzaam is gewaardeerd. In gelijke zin neemt hij aan, dat ook met het belang van de recht- en bewijszoekenden voldoende rekening is gehouden.

Voor wat betreft de waardering van het historisch belang conformeert de Raad zich aan de inbreng van de externe deskundige tijdens de totstandkoming van het ontwerp en de daarover bereikte overeenstemming, zoals deze ook blijkt uit het voornoemde schrijven van het KNHG van 30 augustus 1999.

5. Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst gezien. In algemene zin kan de Raad instemmen met de lijst; deze geeft hem slechts aanleiding tot de navolgende opmerkingen.

Handeling 12

Deze handeling verwijst naar 'het beslissen op bezwaarschriften naar aanleiding van beschikkingen inzake het basisonderwijs en het voeren van verweer in beroepschriftenprocedures voor de Raad van State en/ of kantonrechter'. In het driehoeksverslag wordt opgemerkt dat de voorgestelde bewaartermijn van vijftien jaar erg ruim was en vervolgens is besloten om die termijn te verkorten tot vijf jaar. Tevens wordt geconstateerd, dat de handeling voor beroepsschriften ontbreekt en wordt een nieuwe handeling geformuleerd, nr. 511, die betrekking heeft op het beslissen op beroepsschriften naar aanleiding van beschikkingen inzake het voortgezet onderwijs (de Raad neemt overigens aan dat hier bedoeld wordt: basisonderwijs) en het voeren van verweer in beroepschrift-procedures voor de Raad van State en/ of de kantonrechter.

De Raad heeft aan de vraag of de neerslag van dit type handeling wel of niet voor bewaring in aanmerking dient te komen in eerdere adviezen reeds aandacht besteed. In het algemeen meent hij, dat uit zowel juridisch als historisch oogpunt de neerslag van dergelijke handelingen moet worden bewaard.

Aangezien hier evenwel sprake is van een vraagstuk van meer algemene aard zal de Raad in een afzonderlijk advies terugkomen over hoe bij ontwerp- selectielijsten kan worden omgegaan met regelmatig terugkomende gelijksoortige of onderling vergelijkbare handelingen.

Pagina

4

Ons kenmerk

arc-99.1298/2

Handelingen 185, 195 en 231

Deze handelingen verwijzen naar ontheffingsverzoeken.

Handelingen 185, 195 en 231 hebben betrekking op het instandhouden van scholen, ondanks het feit dat scholen niet voldoen aan de voorgeschreven minimum leerlingennorm.

Handeling 187 verwijst naar de mogelijkheid om salaris door te betalen in uitzonderlijke gevallen.

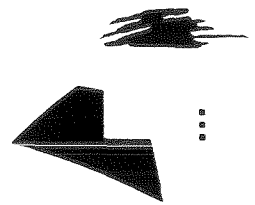
De Raad merkt op dat in algemene zin ontheffingsverzoeken 'bijzondere omstandigheden' aanduiden. Deze handeling kan dan ook belangrijke informatie bevatten over de terugkoppeling van het beleid en de daaruit voortkomende aanpassing van beleid.

Verder benadrukt de Raad dat de onderhavige handelingen kunnen wijzen op de algemeen maatschappelijke (in casu lokale) waardering van overheidshandelen met betrekking tot het in stand houden van voortgezet onderwijs in de regio. De Raad geeft derhalve in overweging om de neerslag van deze handelingen voor bewaring in aanmerking te laten komen. Zoals ook in andere adviezen aangegeven pleit de Raad bij de categorie 'ontheffingsverzoeken' voor een uniforme handelswijze.

Handeling 41

Deze handeling staat voor het verlenen van toestemming aan een schoolbestuur om voor groepen leerlingen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond, onderwijs in taal en cultuur van het land van oorsprong (OETC) van die leerlingen in het schoolwerkplan op te nemen.

Terecht is in het driehoeksverslag besloten om de regelgeving over OETC (handeling 39) voor bewaring in aanmerking te

brenge. Met betrekking tot handeling 41 constateert de Raad dat dit neerslag bevat van beleidsvorming en beleidseffecten over langere periode. Om dezelfde overweging als bij handeling 39 adviseert de Raad om handeling 41 ook te doen bewaren. Immers met deze neerslag kan het feitelijke beleid t.o.v. kinderen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond worden gereconstrueerd.

Handeling 14

Handeling 14 heeft betrekking op voorlichtingsmateriaal op het terrein van basisonderwijs. De Raad voor Cultuur constateert dat vanuit de optiek van de onderzoeker sprake kan zijn van waardevol illustratiemateriaal over onderhavige sector. Hij beveelt dan ook aan om de neerslag van deze handeling voor bewaring in aanmerking te doen komen. Ook deze problematiek zal de Raad meenemen in zijn nog uit te brengen afzonderlijk advies.

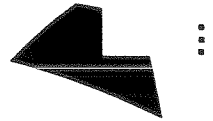
Pagina

5

Ons kenmerk

arc-99.1298/2

6. In uw adviesaanvraag heeft u de Raad mede verzocht om over de onderhavige selectielijst advies uit te brengen aan de hand van een aantal met name aangeduide aspecten. Voor wat betreft zijn algemene reactie op deze vragen verwijst de Raad naar paragraaf 7 van zijn advies van 4 november 1997, nr. arc.97 1466/2 inzake de ontwerp-selectielijst archiefbescheiden Beleidsterrein Wetenschappelijk Onderwijs, Openbare en Bijzondere Universiteiten. Tegen dezelfde achtergrond volstaat de Raad ook thans met het aangeven van de relatie tussen de door u gestelde vragen en de verschillende onderdelen van dit advies. Deze vragen betreffen- in enigszins verkorte vorm-:
- a. Is bij de totstandkoming van de selectielijst voldaan aan de eisen der zorgvuldigheid?
  - b. Is de systematiek van de selectielijst duidelijk en voldoende consistent?
    - Verwezen wordt naar paragraaf 3 van dit advies.
  - c. Wordt met de voorgestelde waardering de in de selectielijst beschreven selectiedoelstelling behaald?
  - d. Is aangegeven wat de selectiedoelstelling is en welke de gehanteerde selectiecriteria zijn:
    - 1. Selectiedoelstelling
    - 2. Selectiecriteria, met toelichting
    - 3. De gebruikte selectie-aanwijzingen met eventuele toelichting
    - Verwezen wordt naar paragraaf 4 en 5 van dit advies.
  - e. Komen de functies van het verslag van het driehoeksoverleg voldoende tot uiting:
    - inzicht in proces totstandkoming selectielijst

- verantwoording van zorgvuldigheid
- verantwoording van de wijze waarop met de in artikel 2, eerste lid, onder c. en d. genoemde belangen rekening is gehouden?
- Zie de paragrafen 3 en 4 van dit advies.

7. Advies

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen met inachtneming van de hierboven gemaakte opmerkingen.

Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad. Deze commissie staat onder voorzitterschap van mw. drs. E.A.G. van den Bent, lid van de Raad. Secretaris is drs. A. de Wolf.

Pagina

6

Ons kenmerk

arc-99.1298/2

Met de meeste hoogachting,

J. Jessurun
Voorzitter

dr J.A. Brandenburg
Algemeen secretaris